

Υπόμνημα του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων στο πλαίσιο της διαβούλευσης για τον καθορισμό του κατώτατου μισθού

Αθήνα, 17 Μαΐου 2021

Ο πρωταρχικός στόχος της χώρας στην παρούσα συγκυρία απαιτείται να είναι αφενός η ανάκαμψη της οικονομίας και της απασχόλησης από τις επιπτώσεις της πανδημίας και αφετέρου η σημαντική μείωση της ανεργίας τα επόμενα χρόνια με κύριο μέσο την διατήρηση και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας της εργασίας.

Όπως αναλύεται στην σχετική έκθεση του Ινστιτούτου ΣΕΤΕ, ο ισχύων κατώτατος μισθός πλήρους απασχόλησης αντιστοιχούσε στα τέλη του 2019 στο 54,4% του αντίστοιχου μέσου μισθού για το σύνολο των κοινών επιχειρήσεων, στο 50,3% του αντίστοιχου μέσου μισθού για τις επιχειρήσεις με περισσότερους από 10 μισθωτούς και στο 80,2% του αντίστοιχου μέσου μισθού για τις επιχειρήσεις με λιγότερους από 10 μισθωτούς. Το γενικό μέσο επίπεδο θα μπορούσε να εκτιμηθεί ότι βρίσκεται σε σχετικά ασφαλή όρια - που θεωρείται το 50% του μέσου - όσον αφορά την επίπτωση του κατώτατου μισθού στην παραγωγικότητα της εργασίας στη χώρα, στην ανταγωνιστικότητα και στην ανάπτυξη της οικονομίας και κυρίως την αύξηση της απασχόλησης και την μείωση της ανεργίας που πρέπει να αποτελούν την απόλυτη προτεραιότητα της οικονομικής πολιτικής.

Ωστόσο η πολύ υψηλή αναλογία του κατώτατου μισθού στις πολύ μικρές επιχειρήσεις - 80,2% του αντίστοιχου μέσου μισθού - πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο προβληματισμού, υπό την έννοια ότι η διαμόρφωση της ελληνικής ιδιωτικής οικονομίας, όπου κυριαρχεί το πολύ μικρό και μικρό μέγεθος επιχείρησης, ενδεχομένως οδηγεί είτε σε μια διεύρυνση των ευέλικτων μορφών εργασίας που δεν υπαγορεύεται από επιχειρησιακές απαιτήσεις αλλά από το υψηλό συνολικό κόστος εργασίας σε σχέση με την παραγωγικότητα, είτε σε υποδηλωμένη είτε και σε εντελώς αδήλωτη και ανασφάλιστη εργασία, μειώνοντας, παράλληλα, τις δυνατότητες διεύρυνσης του εργατικού τους δυναμικού και συρρίκνωσης της ανεργίας.

Με αυτό το δεδομένο, η εξέλιξη του κατώτατου μισθού θα πρέπει να προσδιορίζεται από τον ρυθμό αύξησης του μέσου μισθού - λαμβάνοντας υπόψη τις ενδεχόμενες επιπτώσεις στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις και στους κλάδους με πολύ χαμηλούς μέσους μισθούς - ο οποίος με τη σειρά του προσδιορίζεται από το ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ, αλλά και από την πίεση που ασκεί στους εργαζόμενους το μέγεθος της ανεργίας. Το υψηλό ποσοστό ανεργίας μπορεί να περιορίσει το ρυθμό αύξησης του μέσου μισθού σε χαμηλότερο ποσοστό από το ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ. Ωστόσο, όσο μειώνεται το μέγεθος της ανεργίας, ο ρυθμός αύξησης των μισθών θα πλησιάσει τον ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ και όταν η ανεργία μειωθεί κάτω από ένα επίπεδο είναι πολύ πιθανό ο ρυθμός αύξησης του μέσου μισθού να υπερβαίνει το ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ.

Επομένως, στην τρέχουσα περίοδο θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι όποια πολιτική συμβάλλει στην επιδείνωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και επομένως στον περιορισμό του ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ και του ρυθμού μείωσης της ανεργίας, θα λειτουργήσει εις βάρος των εργαζομένων και των ανέργων. Μια αύξηση του κατώτατου μισθού, ιδιαίτερα στις σημερινή συγκυρία που έχει δημιουργήσει η πανδημία, είναι εξαιρετικά πιθανό να επιφέρει είτε τη μείωση του ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ και του ρυθμού μείωσης της ανεργίας, είτε και την περαιτέρω διόγκωση των ευέλικτων μορφών απασχόλησης και πιθανότατα της αδήλωτης και ανασφάλιστης εργασίας, με αποδοχές πολύ χαμηλότερες από τον κατώτατο μισθό και με σημαντικές αρνητικές δημοσιονομικές επιπτώσεις αλλά και δημιουργία καταστάσεων αθέμιτου ανταγωνισμού.

Το βασικό συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι η αναπροσαρμογή του κατώτατου μισθού είναι εποικοδομητική, βιώσιμη και σχετικά ανώδυνη για την οικονομία και την απασχόληση, αν δεν συνεπάγεται αρνητικές επιπτώσεις στην αποδοτική λειτουργία της αγοράς εργασίας, στην αύξηση της απασχόλησης και στην παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητα της οικονομίας.

Αυτό μπορεί να εξασφαλιστεί σε σημαντικό βαθμό αν προσδιοριστεί ένα συγκεκριμένο, συνεπές και κυρίως σταθερό πλαίσιο για τις μεταβολές του κατώτατου μισθού πλήρους απασχόλησης, που μπορεί να ορίζεται από τον συνυπολογισμό:

- (i) της αύξησης του μέσου σταθμισμένου μισθού πλήρους απασχόλησης στην οικονομία, υπό την έννοια ότι η αύξηση του μέσου μισθού αντανακλά σε γενικές γραμμές την μέση αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας στις επιχειρήσεις,
- (ii) της αύξησης του δείκτη μισθών στο σύνολο της οικονομίας, όπως εκτιμάται από τον Δείκτη Μισθολογικού Κόστους της ΕΛΣΤΑΤ, και
- (iii) της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας έναντι του μέσου όρου των χωρών της Ζώνης του Ευρώ, όπως προσδιορίζεται από την εξέλιξη της Πραγματικής Σταθμισμένης Συναλλαγματικής Ισοτιμίας του Ευρώ για την Ελλάδα με βάση το Κόστος Εργασίας ανά Μονάδα Προϊόντος (REERULC), υπό την προϋπόθεση ότι:
- (iv) ο κατώτατος μισθός μεσοπρόθεσμα θα συγκλίνει σταδιακά στο 50% του μέσου σταθμισμένου μισθού πλήρους απασχόλησης, με απώτερο στόχο να μην αποκλίνει σημαντικά από το επίπεδο αυτό σε μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα, δηλαδή να αυξάνεται όσο και ο μέσος σταθμισμένος μισθός.
- (v) Κατά τον προσδιορισμό και τον τρόπο επιβολής του Κατώτατου Μισθού πρέπει να θεσπιστούν πρόνοιες για τους κλάδους στους οποίους ο Μέσος Μισθός διαμορφώνεται σήμερα σε πολύ χαμηλά επίπεδα, καθώς και για τις επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν προβλήματα λόγω της μεγάλης κρίσης στη χώρα, υπό την προϋπόθεση ότι η εισοδηματική πολιτική συμβάλλει πράγματι στην έξοδο των επιχειρήσεων από την κρίση, ιδιαίτερα αν από τα επιχειρηματικά τους προγράμματα προκύπτει ότι έχουν τη δυνατότητα να επανέλθουν σε ανταγωνιστική δραστηριότητα.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι στην τρέχουσα οικονομική συγκυρία και τις συνθήκες που έχει δημιουργήσει η πανδημία του Covid-19 δεν ενδείκνυται μια αύξηση του κατώτατου μισθού το 2021.

Από την άλλη πλευρά, οι καλές προοπτικές ανάπτυξης της οικονομίας το 2021 και ακόμη περισσότερο το 2022 δικαιολογούν απολύτως την πολιτική της διατήρησης του κατώτατου μισθού κατά το τρέχον έτος στα σημερινά επίπεδα, παρά τη μεγάλη μείωση του ΑΕΠ και την επιδείνωση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής οικονομίας το 2020.

Η εκτίμησή μας είναι ότι το 2022 η ταχύτερη ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας και η συμβολή των νέων ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών πόρων θα οδηγήσει σε μια σημαντική βελτίωση του ΑΕΠ και της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και θα δημιουργήσει ένα προσφορότερο και ευνοϊκό πλαίσιο για την αναπροσαρμογή του κατώτατου μισθού.